

Glasilo „Slovenskega osrednjega
čebelarskega društva za Kranj-
sko“ v Ljubljani, „Slovenskega
čebelarskega društva za Spodnje
Štajersko“, „Slovenskega čebe-
larskega društva za Koroško“
ter „Slovenskega čebelarskega
društva za Goriško“.

Urejuje
Frančišek Rojina,
nadučitelj v Šmartnem pri Kranju.

Leto XVIII. 1915. Štev. 8, 9.

Izhaja 25. dan meseca januarja, marca, maja,
julija, septembra, novembra in decembra ter se
pošilja članom zastonj. - Članarina letno 3 K.

Leto XVIII. V Ljubljani, avgust, september 1915. Štev. 8, 9.

Čebelarjeva opravila v oktobru in novembru.

Černej.

Čebelarjevo leto je takorekoč pri koncu. Paše ni več in nekako obupano obletavajo čebelice ob lepih dnevih zadnje cvetke, ki pa jih bo tudi kmalu pomorila slanca. Ponuja se nam rana zima.

Kdor še ni vzimil svojih čebel, stori to takoj! Združi še panji, ako vidiš, da niso dovolj močni! Bolje je, da prezimiš polovico manj panjev z zadostno množino živeža — in čebel, nego pa dvakrat toliko slabicev. Zaradi tega ne boš imel drugo leto nič manj panjev, ker ti dajo močni panji dobre roje. Seveda bi že bil moral združiti prej, a ob toplih dnevih še to tudi zdaj lahko opraviš. Pazi pa strogo, da ne nastane ropanje! Ne trgaj več gnezda narazen. Če hočeš dodati polne satnike, prideni jih zadaj ali pri žnideršičevcih ob straneh. Za krmljenje je tudi že pozno, a še vendar bolje, nego rano spomladi. Krmi pa samo ob toplih večerih. Čim pozneje krmiš, tem bolj gosta naj bo snov. Strinjam se popolnoma z opazko g. urednika v zadnji številki: 3 kg sladkorja na 2 kg vode.

Zavaruj čebele zoper vsak prepah! V novejšem času poizkušajo nekateri to s šipami, ki jih vdélajo zgóraj namesto pokrovov in jih čebele ob straneh same zamaše. Jaz se držim stare navade in nadomestim (pri gerstungovcih) pokrove s slamnatimi blazinami. Prepričan sem, da je vendar dobro, da se panj tudi pozimi malce prezračuje. Pa tudi za eventuelno pitanje, oziroma napajanje mi služi dobro odprtina sredi blazine. Nekateri poveznejo posebne škatle iz lepenke čez posamezne panji ali tudi čez več panjev. To ni slabo. Seveda morajo biti take škatle cele, da ne prepuščajo zraka. Tedaj lahko nadomestijo sitno zapazevanje. Zrak kot slab prevodnik izvrstno zadržuje toploto.

Na vsak način moramo zabraniti najmanjši prepah v panju. Prepah je pozimi čebelam smrt. Saj se same poizkušajo varovati s tem, da zamaše s smolo vsako razpoko. Slamnate koše včasih tako zadelajo,

da drže vodo, ki jo vliješ vanje — seveda v prazne. Če si torej položil blazino namesto pokrova, še nisi opravil vsega. Kaj lahko se pripeti, da se blazina kje ne prileže. Čebele pa pozno v jeseni ne morejo več zamašiti odprtín. Jaz pokrijem panji še z vrečami in odejami. Kako toplo je v roko, če sežem v mrazu rahlo pod nje! To se mi zdi tudi zato bolj praktično nego prej omenjene škatle, ker lahko vsak čas odgrnem zadaj odejo in pogledam brez vsega vznemirjenja čebel v panj, kar je tudi pozimi včasih treba.

Pri dunajčanih in žnidersičevcih se lahko medišče natlači z otavo, suhim mahom, lesno volno itd.

Kar se tiče žrel, si mnenja nasprotujejo. Nekateri trdijo, da naj ostanejo vso zimo odprta na stežaj, a drugi v novejšem času naglašajo, da zadostuje čisto majhna odprtina, toliko, da je le zrak v panju v dotiki z zunanjim. Jaz mislim, da bo srednja pot najboljša: zožiti žrelo na kake tri prste. Opazoval sem namreč, da čebele dolga žrela same zožijo. Premajhne odprtine pa ne bi priporočal zaradi nevarnosti, ker bi se lahko zamašile, bodisi z mrtvimi čebelami, s snegom ali ledom ali s čim drugim, in čebele bi se zadušile. Na vsak način pa se mora pri panjih, ki imajo po dve žreli, zgornje zamašiti.

Ko postane bolj mrzlo, zlasti ko zapade sneg, zasenči žrela, da ne bodo slučajni solnčni žarki vznemirjali čebel. S tem jih tudi varuješ proti sinicam, ki prihajajo zdaj že potrkavat k žrelom. Nikdar pa ne zadelaj žrel tako, da bi čebele ne mogle iz panjů. Vreme se izpreminja, in slučajno pride prav topel dan. Pozabiš odpreti žrelo. Čebele silijo na dan, a ko čutijo, da so v ječi, se silno vznemirijo. Vse tišče k žrelu in lahko ga popolnoma zamaše. Poglej sploh tudi pozimi večkrat v žrela, da popraviš, ako ni kaj v redu.

Pomni, da tudi prevelika toplota ne prija čebelam, zlasti ako jih preveč zožiš, da se ne more grozd razširjati. Sploh pozimi ni take nevarnosti zaradi mraza, kakor na pomlad, ko se začne zalega širiti.

Ne pozabi na miši, rovke in druge nepovabljene goste!

Ako si shranil prazno satovje v posebno omaro, požveplaj ga trikrat v presledkih po 10 dni in potem si lahko do spomladi brez skrbi. O priliki morda popišem priprosto zaboj, kakor sem si ga sam naredil za satovje, in ki mi izborno služi.

Skrbi, da bo vladal v čebelnjaku in v njega bližini popolni mir!

Tako sem prišel v krogu zopet na isto mesto, kjer sem začel. Za mesec december pač odpadejo letos navodila, ker se bo v decembrski številki že oglasil za januar moj naslednik. Saj pa bi tudi ne imel nič posebnega več povedati. Povdarjam torej le to: poleti praksa, pozimi teorija! (To načelo bi bilo sploh dobro za vse kmetovalce.) Prebirajmo razne čebelarske knjige in časnike. To niti najboljšemu izmed nas ne bo škodovalo. Noben človek ne ve vsega, a mnogo ljudi mnogo ve. Človek čita marsikaj dobrega, pa si ne zapomni. Včasih tudi niti ne opazi. Ko pa čita v drugič, tretjič, pride šele do jedra.

Izdelujmo pa si pozimi tudi razne potrebščine za drugo leto.

Ko se poslavljam od cenjenih čitateljev mesečnih opravil, mi je nekako čudno pri srcu. Čutim dobro, da so bila moja navodila pomanjkljiva in pa — silno pusta. Ni čuda! Ko sem začel, sem upal, da se bodo vremena kmalu zjasnila, in da bom pisal tedaj z večjim zanimanjem, navdušenjem in poletom. A minil je mesec za mescem, minulo je leto in môra se še vedno ni dvignila. Toda čas teče, in tudi neprijetni čas mine. Kakor bo našim ljublim čebelicam zasijala po dolgi zimi zopet mila pomlad, tako bo tudi nam prej ali slej zasijalo zopet zlato solnce miru in sprave. Naši junaki se bodo vrnili na svoje domove, in novo življenje se bo pričelo. Tedaj se bo tudi pričelo zopet v polni meri miroljubno delo za čebelarje. Zato pa: ne dajmo, da bi se zrušilo vse, kar se je tekom časa zgradilo z velikim trudom. Vzdržimo svojo organizacijo, svoja čebelarska društva in Slovenskega Čebelarja! — Z Bogom!

Pridobivanje trčanega medu iz kranjskih panjev.

Anton Žnideršič.

Med v satju kranjskega panjú je ravno tako dobre kakovosti, kot med v premakljivih satih; a kaka razlika je med medom, ki ga pridela napredni čebelar s pomočjo trčalnice iz premakljivih satov, in medom, ki ga pridobivajo medarji iz nakupljenih kranjčičev! To bi bilo treba vsem onim povedati, ki tako drozgo uživajo. Medtem ko se ohrani s trčalnico pridobivani med v isti čistosti, okusu in vonju, kot ga je čebela zase pripravila, ter je lepo čist in prozoren kot kapljica rujnega vinca, je med, ki ga pridobivajo medarji z zdrozganjem medu, čebel, zalege in druge nesnage, moten in grde zunanosti ter neprijetnega okusa.

Odkar deluje naše čebelarsko društvo, poprijelo se je mnogo čebelarjev panjev s premakljivim satjem; ne le zato, ker pridelajo lepši in boljši med, ampak tudi zato, ker ga pridelajo znatno več.

Idiličen je kmečki dom, kjer stoji čebelnjaček s kranjskimi panji; a kot ropočejo dandanes po kmečkih domovih stroji, kjer se so prej gibali kosci, mlatiči, žanjice in predice, bo izpodrinil tudi moderni panj in čebelarski stroji kranjčiča. Od danes na jutri pa se to ne bo zgodilo; vsled tega ne smemo že danes prepuščati samim sebi čebelarje, ki vise s tako ljubeznijo na svojih kranjčičih, ampak pokazati jim moramo sredstva, s katerimi se da s takimi panji doseči boljše uspehe.

V začetku svojega članka sem opozoril na razliko medu, ki nastane vsled različnega načina pri pridobivanju. Ali se ne bi dal med iz kranjčičev pridobivati na enak način kot iz modernih panjev? Gotovo, da se! Jaz sem že v prvih letih svojega čebelarjenja večkrat s tem poizkušal, a ker nisem poznal pravih pripomočkov, sem delo opustil. Dalo

pa mi ni miru, dokler nisem zadel pravega, in danes pridobivam iz kranjičev na ravno tako lahek način trčani med, kot iz premakljivega satja. Razen tega ohranim prazno satje ter rešim čebele in matice.

Popisati hočem, kako se to delo pri meni izvršuje.

Predvsem je treba imeti pripraven prostor, ki se dobro zapira; ne le vsled tega, da nam čebele ne uhajajo, ampak vsled tega, da nam zunanje čebele noter ne prihajajo. Iz medu, ki se ga trča, puhti vonj, ki privabi skoz vsako špranjico nebroj čebel v trčališče, zlasti ako se trča, ko ni nikake paše; to vedo prav dobro čebelarji, ki čebelarijo z nepremakljivim satjem. V prostoru sme biti razsvetljeno le eno okno, druga je treba zažgati. Pod okno se postavi lijak z zabojškom, kot se rabi pri panjih s premakljivim satjem za ometanje čebel, ko se odjemlje sate iz medišč. Na vsako stran okna se postavi po ena miza. Kranjiču, ki mu hočemo pobrati med, zapremo v čebelnjaku žrelo in ga prenesemo v trčališče. Postavimo ga na mizo, ki stoji na desni strani, to pa vsled tega, da dobimo, ker izpodrezujemo z desno roko, več svetlobe v panj. Panj obrnemo na hrbet ter ga skoz žrelo s kadilnikom dobro podkadimo. Nato trkamo po panju s palčico kakih pet minut, da se čebele nasrkajo medu. S tem dosežemo, da čebele preveč okoli ne letajo in ne pikajo. Po poteku tega časa odtrgamo dno, a tudi tedaj čebele dobro podkadimo. Odvzeti moramo tudi končnico, da bomo mogli satje spodrezovati. Ako je satje povprek zidano, se dajo mali satiči lahko prijemati; težje gre to delo, ako je satje po dolgem, zlasti ako so sati zelo medeni, in je v panju mnogo čebel; a ročnost si človek kmalu pridobi. Z dolgim, zakrivljenim, na obeh straneh ostrim rezilnikom, ki ga vsakikrat v vodi pomočimo in operemo, spodreže se eden krajnih satov. Ako je sat dolg in težak, prime se ga od zgoraj z obema rokama in sicer kolikor mogoče nizko. Pri takih satih potrebujemo pomočnika, ki omete z mokro metlico čebele s sata v pod oknom stoječi lijak.

Kdor nima porabe za čebele, naj jih požvepla v panju, preden ga prinese v trčališče; potem se to delo veliko lažje opravlja.

Preden nadaljujem, opisati moram pripravo, ki ni dosedaj znana niti onim, ki čebelarijo s premakljivim satjem. Ta priprava je torbica, ki se vanjo položi eden ali več satov, ko smo jih očistili čebel. Torbica obstoji iz dveh enako velikih okvirov. Napravi se naj v taki velikosti, da gre nalahko v trčalnice; prevelika ni nikdar. Štirikotna okvira se napravi iz štirih 15 mm debelih in 20 mm širokih letvic, in sicer najbolje iz trdega lesa. Okvir mora biti zbit iz letvic po robu, ne po širokem, tako da ima torbica v svetlobi 30 mm. Na eno stran vsakega okvira se pribije iz prilično 1 cm širokih zank spleteno žičnato mrežico. Ako se ta dva okvira z na zunanjo obrnjeno mrežico skup zloži, dobimo torbico, kot jo potrebujemo, da polagamo v njo satje, ki ga hočemo iztrčati. Da se pa torbica skupaj drži in se lahko odpira, pritrdimo na vsako daljšo stran okvira, in sicer kjer se zapirata, po dva kaveljčka z zankicami.

Preden sat trčamo, odkriti moramo pokrovce iznad celic. Ko smo tedaj sat ometli čebel, položimo ga v en okvir ter odpremo pokrovce z nožem ali vilicami, ki se nalašč za to rabijo. Na to položimo še drugi okvir, prevržemo sat v ta okvir na drugo stran ter opravimo delo tudi tukaj. Ako je torbica dovolj velika, vložimo lahko vanjo še en sat. Torbic pa moramo imeti najmanj toliko, za kolikor satnikov je trčalnica urejena.

Tako izrezujemo in izpraznjujemo sat za satom, s kadilnikom pa preganjamo čebele, kolikor se da, iz satov. Ako se nabere kaj več čebel na kaki strani panjů, jih pobereмо s tanko lepenko in metlico ter jih vržemo v lijak. V torbicaх nam je mogoče iztrčati tudi male kosčke satja.

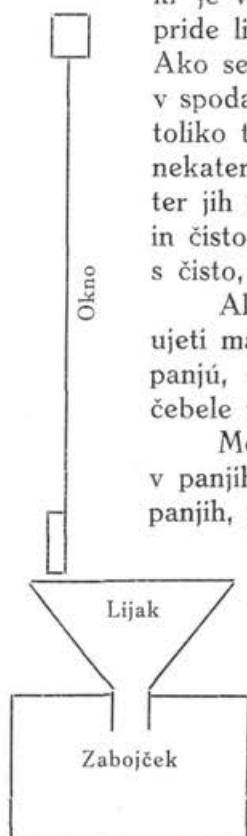
Nekaj čebel odleti med delom na okno. Treba jih je pobrati, ko je delo z enim panjem skončano, ter jih vreči v lijak. Ker se ne dajo čebele pobirati lahko z okna, imamo pri nas to okno na poseben način urejeno. Okno obstoji namreč le iz ene šipe v velikosti 100×50 cm,

ki je vdela na lesen okvir; stati mora toliko od stene, da pride lijak pod zdolnji rob okvira, kot kaže pridejana slika. Ako se ima okno vedno mokro in čisto, zdrčijo čebele same v spodaj stoječi lijak. Vsled tega mora biti zdolnji del okvira toliko tanjši, da je na tem mestu šipa prosta. Ako pa vendar nekatere čebele po oknu letajo, potegnemo po njem z metlico ter jih ometemo v lijak. Metlico je tudi treba vedno mokro in čisto imeti, vsled tega si postavimo zraven lijaka posodo s čisto, mrzlo vodo.

Ako se čebele porabi za okrepitve slabičev, treba je ujeti matico. To se stori najlažje tedaj, ko smo vzeli sat iz panjů, drugače jo je treba iskati v zaboјčku, ko smo vse čebele vanj spravili.

Med naj se odjemlje v takem času, ko ni več zalege v panjih. Pri nas se sicer tudi zalega, ki se slučajno dobi v panjih, porabi na ta način, da se izrezke vdela v satnike in te vtakne v kak panj, kjer imamo čebele na satnikih.

Kdor hoče temeljito izkoristiti vsako kapljico medu, naj proti večeru razpostavi satje na prosto, nekoliko oddaljeno od čebelnjaka, nakar ga čebele temeljito osnažijo. Seveda se sme to storiti le, ako je satje iz zanesljivo zdravih panjev, in pa ako ni brez matičnih panjev ali slabičev v čebelnjaku. Ali pa se satje v gorki vodi izluži, s tem da se ga na drobne kosce razkosa ter v kepe stisne. Medena voda se porabi za krmo, ki se čebelam pripravlja

iz sladkorja. Ako ni med take vrste, ki se da težko trčati, kot n. pr. iz resja, potem ga itak dosti ne ostane v satju, ampak se s trčanjem temeljiteje izprazni, kot ga izpraznijo medarji s kuhanjem in stiskanjem.

Ta način pridobivanja je enostavnejši kakor oni, ki se ga poslužujejo medarji, pridelka pa ni primerjati. Med in vosek nam vrže dvakrat toliko kot tedaj, ako bi prodali vse skupaj medarju. Čebelarska družba v Ilirski Bistrici je vedno kupec za trčani med ter daje na zahtevo vsakršna pojasnila.

Za tako pridobivanje uredile bi si lahko naše podružnice, ali pa naj bi se s tem bavili podjetni čebelarji, ki čebelarijo s premakljivim satjem, ker imajo že itak vso pripravo. Ako tudi plačujejo med v kranjičih nekoliko draže kot prekupci in medarji, zaslužili bodo vzlic temu prav lepe vsote.

Resnici na ljubo.

Fil. Podgornik.

»Vsak panj ima nekaj dobrih in nekaj slabih lastnosti,« je rekel izkušeni čebelar gospod Štampfel, kar nam je povedal gospod Kosi v članku »Razmišljanje« v št. 6.—7. letošnjega »Čebelarja«.

Ni ga tedaj panj, ki bi ne imel hib, ni pa tudi takega, ki bi se v njem na noben način ne dalo doseči kakega uspeha. So panji, ki druge v tem ali v onem oziru nadkriljujejo, a popolnih, »najboljših« še ni, to mora priznati vsakdo, ki je izkusil čebelariti v panjih raznih sistemov. En sistem se n. pr. odlikuje po lahkem opravljanju, drugi po donosu medu, tretji je dober za razvoj čebel, za prevažanje v pašo itd.

Vsak panj, bodi že tega ali onega sistema, ima svojo solnčno in senčno stran. To imejmo vedno pred očmi, to povejmo vsakemu!

Ni tedaj prav, ako obešamo prednosti kakega panj na največji zvon, napak in hib istega se pa komaj dotaknemo, češ: »Koristi, ki jih imamo od tega panj, so tako velike, da napake in hibe niti v upoštevanje ne pridejo.«

To naziranje je napačno, škodljivo! Dajmo čebelarju-začetniku v roke cenik o čebelarskih potrebščinah, kjer je vse »najboljše«, in videli bomo, da ga spravimo s tem v največjo zadrego, da ne bo vedel ne kaj, ne kam, ter pride naposlednje do zaključka: »Poizkusiti moram.«

Naroči n. pr. modern panj, ki ima, kot je čital, same dobre lastnosti, ki je treba vanj le tupatam za zabavo kaj malega pokukati, in medu je na kvintale. Čebelarji v tem panju morda eno leto ali dve in ko vidi, da je varan pri »najboljšem« sistemu, obesi čebelarstvo na klin ali pa dela dalje poizkuse zdaj s tem, zdaj z onim panjem, in zopet sama razočaranja! Ni čudno, če si začne misliti, da muha res ne da kruha, in da je čebelarstvo le za take ljudi, ki imajo dovolj denarja, ki z njim zakladajo primanjkljaj.

In kdo je temu kriv? Preveliko hvalisanje v cenikih in brošuricah, ki imajo največkrat le edini namen: koristiti tvornicam in trgovcem.

Da bi pisali tvorničarji in trgovci čebelarских potrebščin nepristranske ocene predmetov, ne moremo zahtevati, pač pa zahtevamo lahko to od tovarišev, ki ocenjujejo, priporočajo in hvalijo kak predmet za čebelarstvo v svojem strokovnem glasilu.

Ako hočemo kak predmet, n. pr. kak panj oceniti in priporočati, moramo natanko navesti ne le njegovih dobrih lastnosti in prednosti, temveč tudi vse hibe in napake z navodilom, kako te omiliti ali odpraviti, kako ravnati v tem ali onem slučaju, to je: navesti in podati je treba način čebelarjenja v vseh možgih slučajih z ozirom na pašo, letni čas in razvoj čebelnega ljudstva.

Če prebiramo zadnje letnike »Slov. Čebelarja«, vidimo, da se nad vse priporoča Alberti-Žnideršičev panj, in iz objav, oziroma izjav raznih čebelarjev, priobčenih po gospodu Humeku, moramo soditi, da utegne biti ta panj popoln, brez napak. In vendar pravi sam g. Žnideršič o njem, »da se mu ne more povsem priljubiti«.

Omenjena poročila so prave limanice za čebelarje-začetnike, pa tudi za starejše čebelarje, ker želi pač vsak dobiti obilo medu, tudi v slabih letinah, in to na najlažji način.

Tak srečen izum — po mojih izkušnjah — pa Alberti-Žnideršičev panj ni, ker ima hibe, ki se najbrže ne bodo dale odpraviti, ki zelo ovirajo opravljanje raznih del.

Te napake in hibe hočem opisati v naslednjih vrsticah z namenom, da z njimi morda prisilim one, ki ta panj **iz izkušnje** priporočajo in hvalijo, da povedo in opišejo, kako ravnajo, da jim te hibe ne delajo ovir.

Od dobrega panjů se namreč zahteva:

1. da je prikladen čebelnemu razvoju;
2. da dobimo iz njega v srednjih letinah primerno množino medu;
3. da se dá v njem, brez posebnega nadlegovanja čebel, vsako delo lahko in hitro opraviti;
4. da se dá v potrebi zožiti, in
5. da ni predrag.

Prvi dobri lastnosti Alberti-Žnideršičev panj ima, zato pomanjkanje pete lastnosti prezremo, nima pa tretje in četrte dobre lastnosti.

Da dokažem to svojo trditev, navedem svoje izkušnje iz dveletnega čebelarjenja v panjih tega sistema.

Mesca avgusta 1913 obiščem znanega, izkušenega čebelarja, pri katerem zapazim, ne v čebelnjaku, temveč v delavnici, tudi dva še nerabljena, pravilno izdelana Alberti-Žnideršičeva panjů, kupljena pri tvrdki Trink v Ljubljani.

Na moje vprašanje, zakaj nista ta panja obljudena, mi odgovori, da se ne upa čebelariti v panjih Albertijevega sistema, ker mora biti opravljanje čebel v teh panjih zelo težavno in za čebele neusmiljeno. Nato mi jame naštevati napake in hibe, ki se pri opravljanju čebel v

»albertijevcih« gotovo pokažejo, s trditvijo, da je o tem tako prepričan, da mi je praktični poizkus odveč.

»Vaše trditve,« pravim nato, »so najbrže resnične, ker drugače skoraj biti ne more, a kako pa, da je »Čebelar« ves navdušen za ta panj, in saj ste čitali izjave raznih čebelarjev v članku g. Humeka?«

»Da, čital sem, a jaz kljub temu ne ogrebem čebel v ta panj, ker čebele ljubim in cenim le tak panj, ki se dá v njem vsako delo lahko in hitro opraviti, in se pri tem ne muči in ne nadleguje preveč čebel. Donos medu je pa odvisen v prvi vrsti od letine, vremena in od načina čebelarjenja, in teh načinov je več in se morajo ravnati po krajevnih razmerah paše.«

V nadi, da se moj gospod sosed-čebelar morda vendarle moti, sem postajal čimdalje radovednejši, kdo da ima prav, on ali »Čebelar«. Rekel mi je, da panja proda, da ju lahko kupim, da ne bom morda kdaj mislil, da sem priložnost zamudil.

Kupil bi bil panja takoj, a radi dvoma nad popolnostjo tega sistema, se obrnem prej do šestih čebelarjev-strokovnjakov, popišem jim hibe, ki naj bi jih imel Alberti Žnideršičev panj, in jih prosim za svet, naj se li lotim tega sistema, ali ne.

Dobil sem odgovore. Dva sta mi ta panj odsvetovala; dva ga sicer nista odsvetovala, a priporočala »amerikance«; dva sta panj priporočala, priznala pa njegove hibe, ki se dajo omiliti, in čebelari se potem kot v vsakem panju, ki se odpira od zgoraj, lahko in prijetno.

Ni kazalo drugega kot poizkusiti, in kupil sem panja, ki sem ju dobil razmeroma poceni.

V maju lanskega (1914.) leta ogrebem v panja na medstene v vališče enega dva drugca, v drugega močnega prvca, v medišči pa po dva prvca iz kranjičev. Vališče sem seveda ločil od medišča z ločilnimi deščicami. Namen moj je bil, združiti v avgustu čebele iz medišča z onimi v vališču, da bi dobil na ta način krepki ljudstvi za popolni obrat po načinu prevešanja v letošnjem letu. Ker sta bila drugca malo šibka, sem jima izkušal prostor malo zožiti s »slepim satom«, desko, a za to ta panj radi palčič ni pripraven, ker se ne zapre prostor do dna. Drugo jutro sem imel roja ločena: enega na medstenah, drugega za desko, kjer je bil že pričel zidati na ločilne deske. Imel sem sitnosti, preden sem jih zopet spravil skupaj, jima zožil prostor in zagatil prostor pod palicami s cunjami. Bal sem se, da mi en roj ne uide, a pobotala sta se in združila, ker je deževalo.

Čebele so se razvijale, da je bilo veselje. Ker se je bil prvec v vališču tako razvil, da se je pripravljaj k rojenju, sem mu pridružil čebele iz medišča, porezal matičnjake, zamenil satovje z manj zaleženim iz medišča, vložil matično rešetko ter izvršil tako nekako prevešanje, z namenom, da zabranim rojenje in dobim kaj medu, a rojil je kljub temu.

Roj sem vrnil, ko sem mu bil prej vzel matico in jo s kepo čebel ogrebel v kranjiča, da jo, če treba, kasneje kje uporabim.

Že lani sem spoznal, da albertijevci ne zaslužijo posebno imena »listovni« panj. Seveda bi se dalo »listati«, če bi bilo čebel malo, a če je teh natlačeno polno, je premikanje okvirov zelo težavno. Večkrat sem radi vaje v panju kaj pregledoval, a vedno z enako težavo. Najbolj me je jezilo to, da so se čebele v prostor, kjer sem izvlekel okvir, tako nagatile, da sem ga, z največjo previdnostjo in počasi, komaj zopet vložil.

Tolazil sem se, da bo drugo leto, ko dobim že več vaje, bolje, da bo edino prevešanje, radi iskanja matice, malo sitno delo.

V začetku septembra sem spravil vse čebele v vališče, iztočil par kilogramov medu, ki sem ga vrnil.

Prezimile so čebele izvrstno. Mrtvic skoraj bilo ni, panj in satovje popolnoma suho.

Koncem marca t. l. se lotim spomladanskega pregledovanja tudi pri svojih dveh Alberti-Žnideršičevih panjih; prej nista vreme in temperatura tega dopustila. Ker so bile čebele okvire jeseni dobro pričvrstile na palčice in še trdno med seboj zvezale, sem le s težavo naredil toliko prostorā, da sem mogel izvleči en okvir. To delo pa ni nič kaj samaritansko! Tudi če se še tako oprezno in počasi vleče, hrustne zdaj zgoraj, zdaj spodaj, zdaj žalostno zajeci na desni, zdaj na levi strani sata.

In še vedno sem mislil, da nimam še dovolj ročnosti.

Radi obilnega resjevega medu so se letos čebele krasno razvijale in hitro polnile celice s sladko tekočino. Oba »žnideršiča« sta bila prve dni maja natlačeno polna čebel, in prišel je čas prevešanja, opravilo, ki od njega zavisi žetev medu iz panjev tega sistema. To delo je bilo, rekel bi, zame še novo, zato sem se ga lotil z neko bojaznijo dne 7. maja ob 6. uri zjutraj v panju št. 1.

Skoz mrežo puhnem nekoliko dima, da so zlezle čebele med satovje, odtrgam okno in hočem nato odstraniti ločilne deske, a videl sem, da izlepa to ne pojde, zakaj držale so se trdno kot vdelane. Čebele so bile ves prostor med okviri in deščicami popolnoma zadelale. Sežem po izpodrezalnik, prerežem vse prizidke in tako odstranim počasi deščico za deščico, kar pa ni bilo niti lahko, niti čedno delo. Vse celice prizidkov so bile polne medu, ki so ga hotele uboge čebelice odnesti, ko sem začel okrog njih ropotati. Seveda nisem utegnil tega čakati, in mečkal sem, da je bilo groza! Druge pomoči ni bilo.

Nato sem ločil zgornje satnikove deščice drugo od druge, seveda z nožem, jih ocedil kolikor sem mogel zmečkanih čebel in medu, vložil rešetko, da bi matica ne ušla med prevešanjem v medišče, izkušal nato premakniti okvire, a ni šlo ne na desno, ne na levo. Čebele so bile prizidale radi obilne paše na nekatere okvire celo na spodnje

deščice male saticke do dna panjů, vse pa še trdno zvezale med seboj. Pomislim, kaj mi je storiti, nakar vzamem zopet izpodrezalnik in pre-režem v dveh ulicah prizidke na onem satu, ki se mi je zdel najmanj pritrjen. Potem začnem vleči ta okvir počasi, previdno. Večkrat sem postal, da so se mogle čebele umikati proti prvi steni. »Uboğa matica, ako si sedaj tu notri,« sem si mislil, ko sem čul hrustanje oprsij in ono žalostno cviljenje v ulicah. Ko izvlečem prvi okvir, ga vložim v medišče, matice ni bilo na njem, in se lotim drugih. To je šlo nekoliko lažlje, ker sem imel več prostora, a hrustalo je vendarle, da me je bolelo srce.

Vsak sat sem skrbno pregledal, a matice nisem našel. Mislim sem si, da je gotovo ostala v vališču na sprednji panjevi steni. Pustil sem zato spodaj en sad z zalego in jel vkladati prazno, izdelano satovje. Tudi to delo je šlo počasi od rok. Na sprednji panjevi steni se je bilo namreč nabralo za roj čebel, da nisem videl razstojišč ter vkladal okvire le na oko, najprvo do čebel, in jih nato pomikal počasi in previdno pomalem naprej. Čebele so lezle na satovje in tako delale prostor okvirom, ki se mi jih je posrečilo spraviti v razstojišča, kjer je gotovo obviselo več čebel, obsojenih po nedolžnem v dosmrtno muko.

Ko zaprem panj, je bila že 7. ura. Delal sem tedaj eno polno uro.

Prevešanje v panju št. 2 sem odložil za zvečer, a ker nisem utegnil, se lotim z ne posebnim veseljem tega opravila drugi dan ob 10. uri, v nadi, da bo radi tega, ker so čebele na paši, delo lažje, a godilo se mi ni nič bolje, kot pri prvem panju, le matico sem bil kmalu našel.

Črez par dni preiščem panj št. 1 in najdem matico v medišču. Spravil sem jo v vališče, od koder mi je zopet ušla v medišče, kjer sem jo pa pustil, ker se je družina pripravljala k rojenju.

Da bi se mlada matica s prahe ne vrnila v medišče, sem, ko je izrožil prvec, zvečer istega dne prevesil okvirje z zalego in matičnjaki v vališče in narobe, a zaman. Ko sem kakih 14 dni nato pregledoval, če se je matica oprasila (panj ni bil dal druga), najdem zalego v medišču. Prevešal sem zopet, in zopet je kazal panj iste hibe: delo počasno, nerodno, mečkanje čebel, razstojišča pokrita s čebelami.

Panj št. 2 je bil matico prelegel in ni rojil. Prve dni junija mi je dal okrog 9 kg medu. Prazno satovje sem mu zopet vrnil v medišče.

Koncem avgusta pogledam zopet, če bo kaj dela, a satovje je bilo prazno in polno trotov. Preiščem vališče in najdem delo trotovke.

Čudno se mi zdi, kako je postal ta panj tako nesrečen, zakaj videl sem, da je imel junija v vališču lepo, sklenjeno zalego, ličinke in jajčeca. Stresel sem trote in čebele na tla in panj zaprl.

Panj št. 1 je imel malo obnožine, zato sem mu je dodal v zameno za med iz panjů št. 2, ki je je bil poln.

Tako imam sedaj, ko to pišem, samo še en Alberti-Žnidersiščev panj, ki ga vzimim. Medu ima menda dovolj.

V navedenem sem povedal o izkušnjah svojega dveletnega čebelarjenja v Alberti-Žnidersiščevih panjih, ki, kakor razvidno, niso popolni. Razvidne so iz tega spisa hibe, ki jih imajo »albertijevci«, ki pa najbrž niso samo te, kot se da slutiti. Kdor ima več takih panjev in čebelari v njih že več let, bi utegnil morda k mojemu poročilu še kaj dodati.

Nisem pa napisal gorenjih vrstic z namenom kratiti ugled Alberti-Žnidersiščevega panjů, ne, temveč namen mojega spisa je v prvi vrsti ta: Prisiliti, kot sem že omenil, one čebelarje, ki trde, da se da v tem panju **vsako delo hitro in lahko opraviti**, da povedo v našem glasilu, kako ravnajo, da dosežejo to, kar se zdi meni in še mnogim drugim čebelarjem, nemogoče. Povedati to, je njih sveta dolžnost! Torej tovariši, pero v roko! Živimo sicer v hudih časih, in marsikdo, ki bi mogel kaj povedati v prilog Alberti-Žnidersiščevemu panjů, tega ne bo mogel, ker se nahaja daleč kje v boju za domovino ter tega poziva ne bo čital; a vojna pač ne bo večno trajala, in če bo čebelarju-junaku sreča mila, da se vrne v okrilje svojega doma k ljublim čebelicam, bo gotovo napisal v »Čebelarju« navodila o čebelarjenju v »žnidersiščevcih«.

Z veseljem bom to čital in uporabil v praksi.

Kdor ima pa čas, je doma ter je prepričan, da jaz nimam prav, da se pokažejo našteje hibe Alberti-Žnidersiščevega panjů le, če se ne zna ravnati s panji tega sistema, je pač dolžan o načinu čebelarjenja v teh panjih takoj poročati!

Ako se pa doseže lahko in hitro opravljanje tega panjů edino le, z večletno vajo, je to slaba tolažba za nas čebelarje in v škodo čebelarstvu na Slovenskem, ker iskati bo treba zopet panj, ki bo »najboljši« in »ki bo imel prihodnost«.

In zopet se bo izkazalo, da je imel gospod Štampfel prav, ko je rekel: »Vsak panj ima nekaj dobrih in nekaj slabih lastnosti.«

Zboljšanje čebelne paše.¹

P. Močnik.

1.

Kapucinarke. Kot otrok sem jih že videl na domačem vrtu ter si belil glavo, zakaj neki so dobile to ime. Kako se imenuje drugod po Slovenskem, mi ni znano. Nemci ji pravijo »Sternblume« ali pa »Aster«, kakor se tudi imenuje v jeziku učenjakov, namreč v latinščini.

Cveti so različnih barv, beli, svetlo- do temnordeči, dà, celo vijoličasti. Dovolj je teh cvetlic na vsakem vrtu, zasejejo se ti same; posta-

¹ Pod tem naslovom se bodo priobčevale izkušnje in nasveti čebelarjev glede izboljšanja čebelne paše. — Opomba uredn.

nejo radi tega skoraj že nadležne, in treba jih je izrvati kot drug plevel. Nikoli mi niso ugajale kljub mnogoštevilnim cvetom. Ne da bi vedel za to, jih je nasadila dekla po vrsti na rob grede. Ker ji nisem hotel kaziti veselja, pustil sem jih rasti. Koncem avgusta in začetkom septembra pa so postale tudi meni v veselje, ne radi velikih, mnogoštevilnih cvetov ali radi vonja, ampak radi mnogoštevilnih obiskovalcev — čebelic. Kar mrgolelo jih je po cvetju. Po štiri čebelice so se gnetle na enem cvetu, česar še dosedaj nisem opazil pri nobeni cvetlici. Prihodnje leto pa hočem nasaditi polno gredo kapucinarok. A ne mislim onih izboljšane vrste, ki jih prodajajo vrtnarji z gostim cvetjem, ker te ne medijo. To najdemo šestokrat v naravi; v primeru nam služi samo divja vrtnica (biričje) in požlahtnjena. Požlahtnjena ne medi in nje nežni vonj ni v stanu privabiti čebelic.

Posebno bi bile kapucinarke primerne za kraje, kjer ni jesenske paše. Kdor ima prostor, naj poizkusi in poroča. Tuptam kaka cvetlica na vrtu, v zelniku in med peso ne bo škodovala. Glede zemlje ni izbirčna in se zadovolji tudi s slabo zemljo.

2.

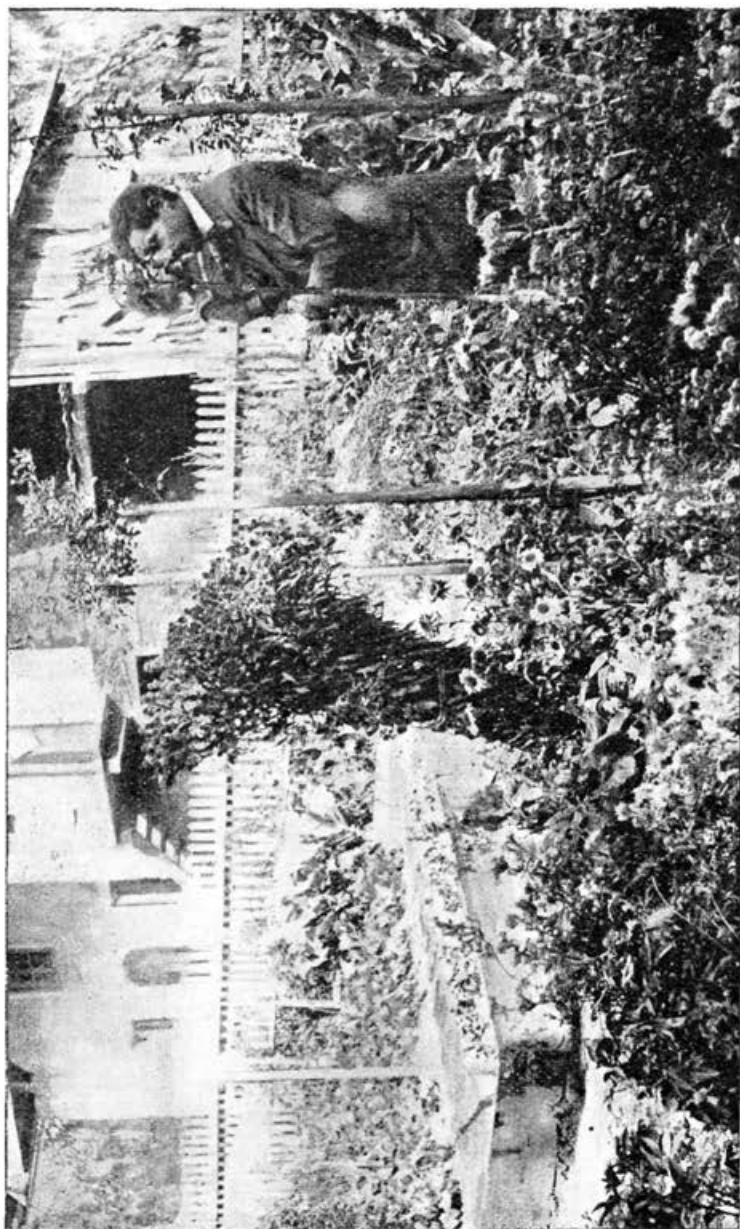
Helenium autumnale superbum! Kilometer dolgo ime! Našel sem jo v nekem ceniku, veljala je 50 v. Rabil sem za jesen cvetoč grm in ker je odgovarjala mojim zahtevam, pa sem jo naročil. Slovenskega imena ji ne vem. Pa saj ga tudi Nemci nimajo, pravijo ji »Helenie«. V sorodu je s »solnčnico«, samo da cvéti niso tako veliki, marveč še manjši nego ti od kapucinarok, in rumeni. *Helenium* cvete od sredi avgusta do sredi septembra in tako močno, da skoraj ni videti listov. Težko bo najti hvaležnejšo jesensko cvetko! Grm postane meter visok. Korenika je trajna in ne zmrzne čez zimo. Po cvetju je bilo vsak dan vse polno čebel, od ranega jutra do poznega večera, četudi je bilo včasih precej hladno. Nekatere čebelice so celo prenočile na cvetu, kar seveda ni hvalevredno. Prihodnje leto poizkusim še z nekaterimi grmi. Tudi hočem razsejati nabrano seme, ki pa od njega ne pričakujem mnogo. Oskrbovanja *helenium* ne zahteva nobenega; samo v suhem poletju ga je treba nekoliko škropiti, za kar se izkaže jako hvaležnega.

3.

Facelija. Kakor sklepaš že iz imena, je to tujka. Prinesena je iz Kalifornije v Ameriki; torej amerikanka, ki pa se pri nas prav dobro počuti. Ako si čital čebelarske spise ali knjige o kmetijstvu, naletel si gotovo že na to ime.

Glede zemlje ni izbirčna, raste skoraj povsod in ob vsakem poletnem času; da, niti za sušo se ne zmeni mnogo. Čez 6—7 tednov po setvi prične cvesti in cvete neprenehoma skozi poldrugi mesec. Poleti sem jo nasejal pred čebelnjakom, a še sedaj, koncem oktobra, privabijo

lepi, modri cveti ob solnčnih dneh obilo čebelic na svoj med. Cvetlica doseže višočine 40 cm do pol metra.

Grm na sredi podobe je helenium, tik pod njim so kapucinarke, pod moško podobo facelija.

Ker je facelija dobra krmna rastlina, bi jo pač morali kmetje-čebelarji bolje poznati. Dokler je še steblo mehko, jo živina kaj rada žre, kljub temu, da je cela rastlina nekako kosmata, česar pa se živinče kmalu privadi. Seveda za krmo ne smemo pustiti facelije tako dolgo rasti, da je vsa trda, lesena in suha, marveč pokositi jo je treba

v 14 dneh ali treh tednih, ko je pričela cveteti. Napol suhe facelije seveda živina ne mara. Saj se tudi detelja ne kosi šele, ko je že napol suha! S facelijo naj bi kmetje ravnali kakor z drugimi rastlinami za krmo, kakor z deteljo ali lucerno, in ne ozirali se na to, da med. Čebele pa bi dobile kljub temu še svoj del. Kateri čebelar ima svet na razpolago, ta si pač setev facelije lahko uravna tako, da bo cvetela ravno za časa, ko čebelam manjka — paše. Različno je to po raznih krajih, pri nas na Spodnjem Koroškem po košnji, mesca junija in julija. Sejati bi jo bilo treba mesca majnika, in sicer ne pregosto. Dobi se pri vrtnarski tvrdki Al. Korsika v Ljubljani. Z 1 kg, ki stane 2 K, je mogoče že veliko prostora zasejati.

Kmetovalci, sejte torej facelijo, ne radi čebelne paše, ampak radi živine za krmo, potem bo odpadlo tudi za čebele dokaj kapljic strdi.

O medu.

Urednik.

Dr. med. O. Ehrhardt, zdravnik v Naumburgu, piše v Gerstungovem čebelarškem listu o medu z znanstvenozdravniškega stališča tako zanimivo, da se mi zdi umestno priobčiti glavne misli njegovih izvajanj tudi v našem društvenem glasilu, zakaj resnica je, da medu, tega neposrednega daru božjega še sami čebelarji ne cenimo po njegovi vrednosti, pač zato ne, ker nas večina ne ve o njem dosti več, kot da je sladek, radi česar ga tudi smatramo povečjem sami, kakor tudi občinstvo le kot sladčico. O, da! je sladčica, kakršne ne spravi skupaj razen čebele noben sladčičar, je pa tudi za človeški organizem hranilo prve vrste. In kot o takem, kot o hranilu, razpravlja zgoraj omenjeni zdravnik v svojem članku.

Pravi, da se je pri hranitvi vedno glavna stvar pregledala; vedno se je polagal glavni pomen enostransko na eno vrsto hranilnih snovi, iz katerih so sestavljena naša posamezna živila, pri tem pa so se bolj ali manj potiskale v ozadje in se zanemarjale druge hranilne snovi. Za vzdrževanje našega telesa potrebujemo, kakor znano, beljakovino, maščobe, ogljikove hidrate, hranilne soli in vodo. Slednja služi kot raztopilo in prevajalko prej imenovanih hranilnih snovi. Te hranilne snovi so za naše telo vsaka zase enako potrebne in enako važne. Nobena se ne more nadomestiti po drugi v vsakem oziru in popolnoma, trajno gotovo ne. Je bilo in je torej napačno, polagati pri hranitvi vedno glavni pomen na dovajanje beljakovine. Beljakovina je pač potrebna, a ni samo ta potrebna ter je v preveliki meri ravnotako v kvar in škodljiva, kakor vsaka druga hranilna snov v preveliki množini. S tem naj bo že naprej ovrženo mnenje, da se hoče potegovati enako enostransko za drugo hranilno snov, za sladkor, in sicer za sladkor, ki se nahaja v medu. Namen naslednjih izvajanj je edino-le, opozoriti širše

kroge na vrednost v medu nahajajočega se sladkorja, ne pa staviti medu kot nadomestilo drugih hranilnih snovi, ampak izkušati mu pripraviti med živili ono mesto, ki mu pristaja.

Med vsebuje, kakor znano, 79⁰/₀ sladkorja, in sicer 42⁰/₀ grozdnega in 35⁰/₀ sadnega in samo 2⁰/₀ trsnega sladkorja. To je zelo važno, zakaj želodec in čreva prevajajo samo grozdni in sadni sladkor naravnost v kri, ne da bi ju bilo treba prej kaj pretvarjati. Prihrani se torej našemu telesu delo, medtem ko se mora trsni sladkor, to je vrsta sladkorja, kakršen je naš navadni sladkor, šele pretvoriti (invertirati), preden ga more naša kri vase sprejeti. Vse naše hranilne snovi se morajo v našem telesu različno in večkrat kemično prekrojiti in spremeniti: samo grozdni in sadni sladkor ne. Kadar je kri sladkor sprejela, tedaj ga ali takoj porabi ali se prihrani za porabo kot glikoge v mišicah in v jetrah. Glikoge so v bistvu tudi sladkor, pa brez vode. Sladkor je tedaj v telesu vir moči, od njega se hranijo naše mišice, ga uporabljajo med delom. Delamo torej bistveno s sladkorjem. Kadar smo trudni, tedaj smo takoj pri novih močeh, če zaužijemo sladkor. To se je dokazalo s poizkusi na vojaki in športnikih že stokrat. Vojaki so bili po zaužitju sladkorja takoj zopet sposobni za službo in hojo. Seveda se da sladkor v našem telesu tudi iz maščobe in beljakovine odločiti ali se kot glikogi shranjevati v organih, ali koliko je treba še prej za to dela! Bila je tedaj dragocena misel francoskega profesorja Chauveau (reci Šovó), ne ceniti redilne vrednosti kakega živila samo po kalorijah, temveč tudi po njegovi zmožnosti, tvoriti glikoge.

Poprej se je računala vrednost kakega živila samo po njegovi zmožnosti pri zgorenju razviti toliko ali toliko gorkote. Na vsak način pa se bo moralo tudi upoštevati, koliko glikog more tvoriti kaka hranilna snov, in iz obeh lastnosti sklepati na njeno vrednost. Po tej metodi se je dvignila vrednost sladkorja za celih 67⁰/₀ od prej. Po svoji veliki zmožnosti tvoriti glikoge, je med vsled obilno vsebujočega sladkorja ne le dobro, temveč tudi ceno živilo, je cenejše n. pr. kot govedina in kot mleko.

Ako zasluži med prednost pred našim navadnim sladkorjem že zavoljo svoje velike množine grozdnega in sadnega sladkorja, tedaj še bolj zaradi nekega drugega vzroka. Med ne vsebuje samo sladkorja, temveč razen tega še važne apnene soli, železnate spojine, razne druge pepelnate sestavine in mravljinčno kislino. Ravno za rasteči organizem, za otroka, so apnene soli in železnate spojine največjega pomena. Iz istega vzroka so tudi zreli sadeži tako dragoceni za prehrano, zakaj zgoraj omenjene snovi so neobhodno potrebne za tvorbo staničja; manjka teh, tedaj nastanejo bolezni, kakor bledica, angleška bolezen i. t. d.

Iz tega vzroka nam škoduje sladkor, uživan dalje časa čist in sam, gotovo ravno tako, kakor mnogi redilni preparati: tropon, plasmon,

hämatočen in kakor se že vsi imenujejo. Škoduje nam pa sladkor ne, če ga uživamo v obliki medu (seveda tudi ne, če uživamo obilo zrelega sladkor vsebujočega sadja). Zato torej je naš med tako dobro živilo, pa ne samo to: on je tudi sladčica.

Njegov aroma je splošno znan, in sladki okus deluje uspešno na tek in na tvoritev prebavilnih sokov. Pri tem je dobro tudi to, da ga tako kot živilo ali kot sladčico ni treba uživati čistega, ampak samo razredčenega ali z drugimi živili. Tako n. pr. za otroke ni boljše in zdravejše jedi, ko mleko z medom in kruhom, zlasti če se nato uživa še sadje.

Tudi profesor Klemperer čišla med kot živilo jako visoko. V knjigi »Handbuch der Krankenernährung«, ki jo je izdal Leyden, pravi: »Predvsem imamo v medu živilo, ki more nadomeščati druga umetna ogljikovohidratna živila. Žlica medu vsebuje nekako 75 kalorij, to je več ko eno jajce. Med se uživa razmeroma veliko premalo.«

Seveda velja vse to le za čisti in naravni čebelni med, ne pa za večkrat ostudno zmes, ki se ponuja dandanes pod imenom umetni med ali raznimi drugimi lepimi označbami. Med se namreč dandanes v velikih množinah ponareja. Zato naj se dobiva, če le mogoče, v domačem kraju in naravnost od čebelarja ter naj se vedno zahteva izrečno čebelni med.

Žlahtnemu čebelnemu medu naj se da zopet zaslužen in znanstveno dokazano častno mesto pri hranitvi otrok in odraslih.

Naše čebelarstvo v številkah.

Sestavil po zapiskih c. kr. centralne komisije za statistiko na Dunaju
Peter Močnik, nadučitelj, Flattach.

Konec.

Trgovski promet v Avstro-Ogrski je razviden iz naslednje tabele:

Povprečno na leto	Uvoz	Izvoz
promet	vrednost v kronah	
Strd	625.568	39.795
Panji z živimi čebelami	8.784	53.603
Naravni vosek . . .	330.433	392.849
Pripravljeni vosek . .	60.225	83.259
Skupaj . .	1.015.010	560.506

Za čebele in čebelne pridelke gre torej vsako leto nad milijon kron iz države.

IV.

Kaj nam povedo suhoparne številke? Nič ugodnega — a dokaj slabega.

1. V Avstro-Ogrski se ne producira niti za domačo porabo dovolj strdi, in primanjkljaj se nadomešča potom uvoza. Vsled tega je tudi trgovina s strdjo pasivna; uvoz prekaša daleko izvoz.

Pomanjkanje strdi v Avstriji sami je tako veliko, da niti obilni uvoz strdi iz Ogrske, ki znaša na leto povprečno 11.000 centov v vrednosti 1.600.000 K, ne zadosti zahtevam. Edina odpomoč bo — izboljšanje našega čebelarjenja! Poprijeti se z večjo vnemo čebelarstva, oživiti obstoječe podružnice, ustanoviti nove, kjer kaže potreba, da tako potom močnih organizacij povzdignemo naše čebelarstvo in s tem tudi pomnožimo produktivno moč. Tudi bo s trdnejšo organizacijo in boljšo izobrazbo čebelarjev dana ugodnejša podlaga čebelarski trgovini. Najvažnejše čebelarske spise bi morali naši čebelarji poznati bolje. Žalibog nam Slovencem tozadevne literature še manjka. Za zdaj se pač trdno oprimimo našega »Čebelarja«, si naročimo in prebirajmo skrbno tudi še starejše letnike. Mnogo bi koristilo tudi, ako bi izkušeni čebelarji objavili svoje izkušnje v »Čebelarju« ali podali izvlečke iz raznih dobrih čebelarskih knjig drugih narodov. Ni namreč dano vsakemu, nabaviti si drage knjige ali pa jih umevati.

Da je Avstrija v stanu zase in še za izvoz producirati dovolj strdi, o tem so nas pač prepričale številke. Tudi je znano vsakemu čebelarju, da svoj pridelek kljub velikemu dovozu iz tujine še prav lahko proda. Kako malo produktivna je glede strdi Avstrija, nam kaže dejstvo, da dá pri nas panj povprečno le 2 kg strdi, dočim bi dal pri umni čebeloreji lahko najmanj 10—15 kg.

2. Trgovina z voskom in živimi čebelami je aktivna, izvoz prekaša uvoz.

To je edino, kar zmoremo! Sicer pa obilna produkcija voska čebelarstva ne kaže ravno v ugodni luči!

3. Uvoz strdi napreduje. Z naravno strdjo se uvaža mnogo ponarejene, ki se prodaja za naravno. Uvoz te strdi vpliva zelo neugodno na ceno naravne strdi ter ogroža s tem naše čebelarstvo.

Ponarejena strd je vsled svoje nizke cene postala najnevarnejši in največji konkurent naše strdi. Umevno je lahko, da poseže neveščak raje po — cenejšem blagu. Dosedaj se je uvažalo povprečno vsako leto za 625.568 K strdi iz drugih dežel; vrhutega še vsa spačena. Posebno je pospeševala uvoz naša nizka carina, 28 K na stot. Kakor sta se Nemčija in Švica zavarovali napram prehudemu uvozu strdi iz Amerike in Ogrske potom zvišanja carine, tako je pač dolžnost naše države, ščititi

svoj pridelek, zakaj uvoz strdi je v škodo čebelarstvu, čebelarjem in s tem tudi državi sami. Dovoz ponarejene strdi torej treba v prvi vrsti onemogočiti, kar je pa le možno, ako je kot taka označena, kar pa dosedaj ni bilo treba. Vobče pa je potrebno dovoz strdi sploh na korist domače omejiti.

Tega vsega pa ne more posameznik, ampak le čvrsta čebelarska organizacija, ki je v stanu upreti se navalu in ščititi interese. Edino mogoče je pa to-le:

- a) potom označitve ponarejene strdi kot take;
- b) potom uvrstitve ponarejene strdi pod sladkorne izdelke, tako da s tem zapade carini 120 K na stot;
- c) potom zvišanja carine na strd od 28 K na 50 K.

Na ta način le bo dobila naša strd vrednost, ki ji pripada. To izvesti pa bo naloga »Osrednjega čebelarskega društva«.

Sedaj pa še zakličem čebelarjem: »Od spoznanja k zboljšanju!« Potem bo v nekaj letih »milijon kron«, ki romajo leto na leto iz Avstrije, v rokah — slovenskih čebelarjev.

Žrtev dela.

Urednik.

Gospod nadučitelj Peter Močnik je poslal tistole majhno, a za mehko srce pretresljivo sliko. Kaže nam čebelico, ki se je s paše vračajoč nasadila na trn vrtnične podloge. Sicer je že marsikdo našel na trnje nabodene čebele in trote poleg bramorjev, kobilic, murnčkov in drugih žuželk, a to je delo srakoperja, ki natika na razne bodice celo mlade, gole ptičke, kakršne vlačí iz gnezd najkoristnejših ptic pevk. Da bi se pa nasadila čebela sama na trn, to je nekaj izredno slučajnega, na kar ni naletel, razen gospoda Močnika, morebiti še noben čitatelj »Čebelarja«. In ravno zavorlo redkosti slučaja smo priobčili sliko, ki jo je napravil gospod pošiljatelj po naravi.

Nabirajte povsod novih naročnikov, oz. članov!

Iz Osrednjega čebelarskega društva.

Odborova seja dne 30. oktobra 1915. Tajniku in blagajniku se dovoli honorar za razdelitev sladkorja. — Sklene se, da izidejo št. 10., 11. in 12. »Slovenskega Čebelarja« v skupnem zvezku meseca decembra. — Razno.

Black Diamond (Amerika). Odkar sem naročnik »Čebelarja«, se ne spomnim, da bi bral v njem kdaj kak dopis iz Amerike, in bo tale, ki ga pošljem obenem z naročnino, najbrže prvi iz novega sveta. Imam namen se večkrat oglasiti, za začetek pa bom nakratko opisal, kako sem pričel tu čebelariti. — Od doma sem se podal dne 8. decembra 1913. To je bila že druga moja pot s trebuchom za kruhom v daljno Ameriko. Šel sem takorekoč brez cilja v svet in šele na dolgi poti sem začel premišljevati, na katero stran naj se podam, da bo kraj boljši za čebelarstvo; zakaj že od doma sem šel z namenom, da bom čebelaril zdaj tudi v Ameriki, kakor sem doma že od zgodnje mladosti. — V New York prišedši, nisem prav vedel, kam naj jo mahnem, ker eni sopotovalci so mi hvalili glede čebelarstva to, drugi zopet drugo deželo. Star pregovor pravi, da če človek dalje gre, dalje mu kažejo, in tako sem se tudi jaz peljal naravnost v Kalifornijo, kjer izstopim v mestu Sacramento. Če pogledaš, dragi rojak, na zemljevid, boš videl, da sem prevozil Severno Ameriko od Atlantskega do Tihega oceana. To je pot! — V Sacramentu je bilo na Novega leta dan tako gorko, oziroma vroče, kakor pri nas poleti, saj pa tudi uspeva vsakovrstno južno sadje, kakor pomaranče, fige i. t. d. V okolici so poleg Angležev večinoma nemški naseljenci. Imajo velika posestva, da rede nekateri celo po 200 do 500 glav samo krav, ne vštevši druge govedi in druge živine. Mleko pošiljajo v razna večja mesta in v mlekarne. Z Nemci kakor tudi z Angleži sem se lahko pomenil, ker sem že od prej obeh jezikov zmožen. Vprašati pa mi ni bilo treba, kadar sem hodil po okolici, če je temu ali onemu posestvu gospodar Nemec ali Anglež, zakaj to se že od daleč pozna: Nemec spravi orodje, ki ga rabi pri delu, Anglež pa ga pusti, kjer je nehal delati. — Ker sem poizvedel, da je bila Kalifornija nekdanj pač obljubljen dežela za zlato, da pa ni za čebelarstvo, ker je poleti presuho, jo pobrišem zopet nazaj k Atlantskemu morju v državo Washington. Tukaj je podnebje povsem drugačno: ni hudega mraza, pa tudi ne prevelike vročine, ker je blizu morja, in se svet vzdiguje povprečno le 30 črevljev nad morje. Tudi jezer je mnogo, ki zjednačujejo temperaturo. Sklenil sem torej se tu vgnezditi, v nadi, da bo kraj ugoden mojemu namenu. — Poiskal sem si bil najprvo primerno službo, potem pa sem šel iskat po bližnji in daljni okolici čebelarjev. Nisem našel ne enega, pač pa sem po naključju izvedel, da ima neki farmer precej daleč odtod dva panjova čebel. Pri prvi priliki se napotim navsezgodaj tja, nisem pa mogel najti takoj panjev, ker so stali v tako visoki travi, da je bilo le čudno, kako

so mogle čebele vun in noter. Gospodar je bil voljan prodati mi enega izmed treh panjev, ali pogledati mi ni pustil v noben panj, ker je imel vražo, da čebele pobegnejo iz panjů, če kdo vanj pogleda, kar se mu je baje že некоč pripetilo. No, meni, ki sem čebel že od nekđaj vajen, tudi od zunaj ni bilo težko izbirati. — Doma se mi je panj dobro razvijal in obilno bral, tako da sem mu lahko odvzel 36 kg medu nad njegovo potrebo. Ker upam, da bo kraj ugoden, sem si nabavil letos še 18 panjev čebel. Te so bolj rumene kot naše, menim, da so italijanske pasme, pa so tudi veliko bolj hude, tako da je včasih velika težava opravljati pri njih razna dela. Rojiti nisem pustil mnogo, ker mislim delati bolj na strd, ki je bo tu, če me vse ne vara, prav obilno, zakaj dobra bernja traja od začetka februarja, do srede avgusta. Na čem berejo, kako se mi čebele razvijajo in še to in ono opišem prihodnjič. S čebelarskim pozdravom

Valentin Tušar.

Prav dobro lepilo za nalepljanje etiket na steklenice za med si napraviš na naslednji način: Dva dela arabskega gumija raztopi v nekoliko vode in k temu primešaj pol dela finega skroba in pol dela zdrobljenega sladkorja. Vso to zmes kuhaj toliko časa, da postane čista. Če hočeš tako lepilo hraniti še za poznejšo rabo, mu prideni nekoliko kafe ali nageljevega olja, da se ne skisa.

Pomote v zadnji številki v članku »Naše čebelarstvo v številkah«.

Stran 71, tabela a): Številke pod besedo krone (uvoz) naj stoje tako: 367.570, 493.799, 620.444, 845.889, 800.161.

Listnica uredništva.

Gospodom sotrudnikom: Za zadnjo trojno številko potrebuje urednik 36 strani. Nekaj jih bo napisal sam, za kakih 30 strani pa se lepo priporoča do konca novembra Vam. — Lep pozdrav vsem!

Udnina (3 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega čebelarja“ Fr. Rojnu, nadučitelju v šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik **Hinko Zirkelbach**. Lastnik „Slovensko čebelarsko društvo“. Tiska „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani.

Cenj. bralcem „Slov. Čebelarja“!

Ker se bliža leto h koncu, prosimo one cenjene društvene člane in naročnike »Slov. Čebelarja«, ki so še na dolgu — in teh je veliko —, da v najkrajšem času storijo svojo dolžnost.

Pomislijo naj, da ima društvo velike stroške z listom in da mora koncem leta poravnati precejšen račun v tiskarni, za vezavo, znamke itd.

Društvo je navezano sedaj samo na dohodke »Slov. Čebelarja«, ker je v vojnem času odpadla državna in deželna podpora. Za člane, ki so sedaj pri vojaki, pa prosimo njih svojce, da store namesto njih to dolžnost.

Prošnja!

Podpisani odbor prosi vse cenjene čebelarje, da vsak po svoji moči daruje nekaj letošnjega pridelka medu našim bolnim junakom po bolnišnicah. Storili bodo s tem tudi svojo patriotično dolžnost. Zdravniki med z veseljem sprejemajo, ker je izredno okrepčilno sredstvo. V krajih, kjer so vojaške bolnišnice, naj se med izroči kar tem, iz drugih krajev naj se pa blagovoli poslati podpisanemu odboru.

Odbor

»Slovenskega osrednjega čebelarskega društva« v Ljubljani.

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le dvakrat v letu.

Med in vosek kupuje I. N. Babnik, čebelar
v Draljah, p. Št. Vid nad Ljubljano. 2-2

MED

iz kranjskih panjev in trčan med kupuje po naj-
višjih cenah kranjska čebelarska družba v Ilirski
Bistrici. 2-2

Pošljejo se posode.

Krasne društvene etikete za društvene steklenice za med

so ravnokar izšle in se dobe v društveni zalogi čebelarskega
oročja pri gosp. Ivanu Černiču, Ljubljana, Hrvaški trg št. 4.

Cena 100 komadov 3 krone, 3 natisnjenim imenom 2 kroni več.

Manj kot 50 komadov se ne razpošilja.

Cenik

Žnideršičevih, američanskih in eksportnih panjev, potrebščin za izdelovanje panjev, trčalnic (točil), posod in steklenic za prodajo medu, umetnega satja in vsakovrstnega orodja za čebelarstvo razpošilja zastoj Kranjska čebelarstva družba z om. z., Ilirska Bistrica.

Glavni odbor »Slovenskega čebelarstva« v Ljubljani
ima v zalogi sledeče čebelarstvo orodje in potrebščine:

Pitalnik veliki	K —77	Dathejeva pipa	K 3'08
" mali	" —44	Matičnice	" —60
Špiritova svetilka	" —44	" drugačne	" —48
Topilnik za vosek, ki se rabi pri		" okrogle za med satove	" —38
pritrjevanju umetnega satja	" 2'31	Nož za odkrivanje medenih satov	" 1'21
Cevka za pritrjevanje umetnega		Vilice za	" 1'76
satja	" —44	Cedilo za med	" 2'91
Šilo za vrtanje luknjic v okvirje	" —22	Strgulja za Žnideršičeve panje	" —82
Kolesce za utiranje žice	" —81	Čebelarke kape	" 1'87
" " " (boljše)	" 1'37	Lijak za čebele	" 1'98
Žica za pritrjevanje umetn. satja,		Matična rešetka, kvadr. meter à	" 7'12
kolaček à	" —26	Žična mreža za okenca, kvadratni	
Zapah za žrelo, velik	" —22	meter à	" 2'70
" " " manjši	" —17		

V društveni zalogi čebelarskih potrebščin je umetno satje popolnoma poslo in ga tudi ne nameravamo več naročiti, ker je razpošiljanje z drugimi, navadno kovinskimi potrebščinami nemogoče in predrago. Naročajte umetne medstene pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu.

Kovinske potrebščine za en Žnideršičev panj:

6 palic iz pocinkane železne žice		4 zapone za okenca, patent Strgar	K —16
à 8 v	K —48	4 tečaji za izletalnice	" —20
1 mreža iz pocink. žice za vrata	" —40	2 tečaja za vrata	" —26
2 mreži iz pocink. žice za okenci	" —44	2 vzmeti za okence	" —09
1 matična rešetka, prirezana	" 1'12		
2 nosilca za rešetko	" —26		
80 kvačic za razstoj	" —38		

Skupaj K 3'79

Vsled sedanjih razmer so cene nestalne.

Vse te potrebščine se dobe pri gosp. Ivanu Černiču v Ljubljani,
Hrvaški trg 4, pri sv. Petra cerkvi.

Kozarci za med

po $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ in 1 kg.

Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani je odobrilo ter p. n. cenjenim čebelarjem toplo priporoča od C. Stölzl novih sinov na Dunaju predloženi patentirani kozarec za med s Sigma-pokrovom, kakršnega kaže slika. Zalo go in prodajo je prevzel naš rojak in steklar

AVG. AGNOLA v Ljubljani

na Dunajski cesti. Orig. ceniki na razpolago.

Tu se dobe tudi steklenice za pitanje za Žnideršičeve panji.